

את רובע היהודים לעבור לסביבה נאה יותר. הנקניקאי העדיף להשאר במקומו: "כל ימי עזתי עם היהודים, אתם אפשר לעשות עסק".

לפני שנה זכה פולסקי בביקור בלתי צפוי. שלושה יהודים מגודלי זקן, מכונסים בתוך חלוקים שחורים ודהים, הציעו לו תכנית: "שליחת חבילות נקניק ובשר לפלשתינה". השיטה המוצעת: עריכת רשימות שולחים ומקבלים שיוצאו מתוך שני ספרי טלפונים, צרפתי וישראלי, שליחת החבילות על פיהם ממרטייל לחיפה, מקום ששותף חמשי יספל בהן בצורה גאונית, יעביר את הרחמים פאריסה.

נוסע אחד התעצבן. ולא יסבל פולסקי הסכים, שמח בעיקר לתנאי שהציגו שלושת המציעים: הם יהיו "שותפים חשאיים", ישתפו בהשקעות, יתחלקו ברווחים, יתאוו את היוזמה במלואה בידיהם. בתחילה התגלה העסק כסדרו. החבילות נשלחו, הכספים חזרו לפאריס, הרחמים חולקו בין השותפים. פולסקי גילה שמכל שנותיו בפאריס, היתה הנהגה האחרונה המבורכת ביותר.

יום אחד התייצב פולסקי במחלקה הקונסולרית לרית של הצירות הישראלית בפאריס, הציג תעודה בה תואר כאיש ענף הגלנטריה, המיועץ בהשקעת הון בישראל. הוא קיבל אשר-תכניסה ויצא באניה לחיפה. באניה משך אליו תשומת לב בלתי רגילה. הוא היה עצבני ליד שולחנו בחדר האוכל של המחלקה הראשונה שותחו שכניו: "אומרים שבאניה נמצאות כמויות עצומות של בשר שחור", אמר אחד. "יתפסו אותה", גיבא שני, "זה לא כל כך פשוט היום".

כשעה לפני שהשליכה האניה עוגן, עמדו על רציף המעגן אנשי המשטרה הכלכלית, ציפו למה שהובטח כשלה גדול. **החזיר אינו כשר.** פולסקי היה עצבני למדי, לא גרם למשטרה תקלות מיותרות. הוא גם לא התרגש כאשר נחקר על בעלות חמשה הטונות בשר חזיר שהועלו מן הארגזים בחבילות חבילות, עליהן היו רשומים שמות סתמיים (קיימים) של מקבליהן. להפך, הוא הציג לחוקריו סיגוריות אמריקאיות ריבניות, גילה שנוף הכרמל מרהיב והודיע: "השבתו שהיהודים יוהמו את פלשתינה כפי שהם הצליחו לעשות בפולניה, אך נוכחתי לדעת את ההפך הנמור".

לבסוף הודה באשמה כאשר הוצג לפניו סרט 9 מ"מ, שצולם על ידי שליח המשטרה הכלכלית בפאריס (הטולם היה 757). בו היה הוא הכוכב הראשי. במאה המטר הראשונים של הסרט, זיהה ולא יסבל פולסקי את עצמו כשהוא מטפל בשלוחות הארגונים מפאריס ל"מרטייל, אמר: "מה אפשר לעשות? תמיד אמרתי שיהודים יש יותר שכל מאשר לנו". בשר החזיר הותרם. נמסר לרשות הפיקוח. פולסקי זכה בצריגורו מן הארץ, חייה את דעתו: "אולי ענף הגלנטריה איננו מקובל ביותר בארץ זו". ברם, ההפתעה הגדולה ביותר נכונה לו כאשר בערב שובו לביתו שבפלצל הפייסאי, הקדימו שלושת שותפיו החשאיים לבקרו. הם היו נרגזים וחסרי התחשבות בהצטרפותו: "גמרנו אתך", צעקו לעומתו בחימה. "רימית אותנו, הברחת בשר חזיר בלתי כשר".

חקלאות

הקש נשאר במקומו

בהתברר למשקים החקלאיים בקיץ 1951 שבלי גרעינים ממקורות עצמאיים יאלצו לחסל את משקי בעלי החי, פתחו במירוץ לחצי מיליון דונם אדמות הנגב שהיו ברשות המפקח על הקרקעות המיוברות במשרד החקלאות. 125 ישובים חקלאיים, המתאחדות ה"אכרים עד משקי הקיבוץ המאוחד, חילקו ביניהם את מאות אלפי דונמי השדות שלא עובדו זה ארבע שנים תמורת דמי חכירה אפסיים כמעט כש-400 אלף דונם, השוכנים ליד רצועת עזה משלחת המסתננים, זוכים בהענקת חרפי-עמית של לירה לכל דונם ורוע. יבול ההילולים של 70 אלף טון שעורה הצדיק את החקיקת שתלו בה, הבטיח את ה"אספקה לבעלי החי בכסותו את תצרכתם ולמעלה ממנה.

אולם בשתי נקודות הרועה הנאת החקלאים המצלתם: הפרשי התנובה בין האדמות שדושו לבין אלה שלא דושו (200 ק"ג לעומת 60 ק"ג), והצורך להשאיר אלפי טר גות-קש יקר-ערך במקומו, בגלל המחסור בחומרי האריזה ואי-יכולתם הובלתם צפונה.

* חקיקות ערביות נטושות שלא עובדו מאז מלחמת העצמאות, הופקדו לפי חוק כנסת מיוחד תחת רשות משד החקלאות שהיה צריך להחכים לעיבוד מניב יבולים.

המסע, יתפור לי סוליה חדשה. ואם גם זה לא יעזור אעלה על גמל. לא תהיה לי שום הזדמנות של גבורת יאוש עלאית. התודה לאל.

08.30 — עברנו שרשרת הרים ועתה אנחנו מתקדמים לאורך אחד היאדות האירופיים. פתאום מתקרב אלי אחד הערבים: "סלגה!" (ייליה!) הוא אומר ברטט. אני לא שמעתי כלום.

"זוהי חרפה לשפמו..."

כעבור כמה דקות נעצרת השרדה. מימינו אני רואה שני בחורים מטפסים בדהירה על גבעה. אחד מהם נצטר ומפנה את נשקו לדמות עטופת שחורים שהתרוממה מתוך האדמה, השני ניגש אל הדמות השחורה. לפני כמה דקות מצאנו עבאיה ערבי שחור רה ושמיכת צמר-עזים פסה, שנוקו כנראה על ידי ערבי שברח בהלה. הדמות השחורה למעלה היא כנראה אשתו של אותו ערבי. "תאמרי בעלך שזו חרפה לשפמו ולכ"י

...ותשע בחורות...

בוורו" אומר מיכה לערביה המבוהלת. "איך לא התבייש לברוח מפני היהודים ולהשאיר את אשתו מאחור?"

מלכה והבחור השני מצטרפים חזרה לטור. עמוס ההולך לידי מסביר שהאזור בו אנו עוברים מאוכלס ערבים עוינים ויש חשש ציני להתנקשויות. בעוד יום יומיים נצא מן האזור ונתקרב לאזור ההררי לאורך הגיבול המצרי. שם מניחים כי יהיה יותר שקט. כי האזור שומם וקשה ואין להניח שישנם שם בדואים במספר רב.

10.00 — זה קרוב לשעה שאנו חוגגים במקום — שוב נתקלנו בדרך שהגמלים אינם יכולים לעבורה. ועד שהסיריים ימצאו דרך חדשה אנחנו נחים בשביל צר, בצלע הר תלול. עתה מתחילים לזוז — חזרה אל הדרך שבאנו בה. השמש הלוהטת, הגידוד הקצוב של הגמלים כמעט מרדימים אותי. הערבי שלפני התחיל לשר, מנגינה מיללת ועצובה, המסתיימת כל פעם באנחה עמוקה. "אני זה, תועה מדבר", הוא שר, "הראה לי את הדרך הנכונה".

המטוס אינו עונה

13.10 — הערבים ממצמים את העיניים ומצביעים לאופק: "טיארה", הם צועקים, "טיארה!"

אני מאמץ את עיני — איני רואה דבר. השמים שמי תכלת מוצקים, ללא ענן, ללא כל סימן של מטוס. אך שאר החברה רואים אותו. "הנה, שם", הם צועקים. "פרימוס צהוב מעל להרים".

עמוס, שנשא כל הזמן את מכשיר הקשר על גבו, מרכיב את האנטנה ומנסה להתקשר עם המטוס. "האללו מטוס, האללו מטוס, האללו מטוס", הוא קורא לתוך הפייה בקול חרגולי.

אנחנו עומדים מתוחים מסביב. עמוס חוזר שוב: "האללו מטוס, האללו מטוס, כאן המסע, כאן המסע!" שוב ציפיה מתוחה. המטוס אינו עונה.

עתה אנו יכולים כולנו לראות אותו בברור, חג מעל רכס ההרים הקרוב. העיניים מופנות אליו בחרדה: האם יראה אותנו? האם יקלוט את שידורנו. למעשה ממלא המטוס בנאמנות את ההוראות שניתנו לו: לפי התוכנית המקורים היינו צריכים להיות עתה על ההרים שהוא חג מעליהם. אולם המכונית סרבה או להסיענו הלאה, הורידה אותנו 30 קילומטר לפני המקום שנקבע בתוכנית, כי

עמוס משגר שני רובאים...

הגחלים הם מפורים שכבה דקה של חול ועליה הם פורשים את השמיכות. זהו מנהג ישן של הולכי מדבר המגן עליהם מפני הקור האיום של שעות הבוקר המוקדמות. עתה זה מוליד צרור בדיחות: "צריך לומר לשומרים שיהפכו אותם כל הצי-שעה", מת' לוצ' מ'ישהו, "אחרת יהיו צלויים מצד אחד בלבד".

"אתה יכול לצחוק", עונה אחד המועמדים לצלייה. "אבל זה יותר נעים מלישון בפרי-גידר".

הלועג מתקתק את שיניו ברעידה מזומה ושובב לישון.

יום ג' — רביעי למסע **01.00** — היום מתחיל מוקדם מאד בשבילי, אני שוכב ליד המקלע, בקצה הוואדי, שומר על המחנה מפני אויב וצר. רק לפני כמה דקות הוציאו אותי מתחת לשמיכות החמות ואני ער לחלוטין. זו אחת ממעלותי — ירושת לילות שמירה אין ספור: מי-פיק שמישהו יקרא בשמי ואני כבר ער לגמרי. אבל יש לי גם מגרעת איומה: אני נוטה להרדם באותה מהירות שאני מתעורר. עכשיו אני נתון באחד המצבים האלה. אני מתחיל שיחה עם חברי לשמירה אבל לו אין סבלנות לשבת במקום — הוא לבוש מכנס יים קצרים והקור חודר לעצמות. "אני הולך לעשות סיבוב קטן", הוא אומר לי. לכאורה זהו דבר אסור בהחלט: בלילה יש לשכב על האדמה ולהמנע מהתבלטות או תנועה. אך הלילה כה שליו ורוגע מסביב שאין טעם לקפדנות מיוחדת.

המשמרת קצרה מאוד — שעה אחת בלבד. אך קשה לי להמנע מלהיט בלי הרף בשעון. בילי, אני שוכב ליד המקלע, בקצה הוואדי, שומר על המחנה מפני אויב וצר. רק לפני כמה דקות הוציאו אותי מתחת לשמיכות החמות ואני ער לחלוטין. זו אחת ממעלותי — ירושת לילות שמירה אין ספור: מי-פיק שמישהו יקרא בשמי ואני כבר ער לגמרי. אבל יש לי גם מגרעת איומה: אני נוטה להרדם באותה מהירות שאני מתעורר. עכשיו אני נתון באחד המצבים האלה. אני מתחיל שיחה עם חברי לשמירה אבל לו אין סבלנות לשבת במקום — הוא לבוש מכנס יים קצרים והקור חודר לעצמות. "אני הולך לעשות סיבוב קטן", הוא אומר לי. לכאורה זהו דבר אסור בהחלט: בלילה יש לשכב על האדמה ולהמנע מהתבלטות או תנועה. אך הלילה כה שליו ורוגע מסביב שאין טעם לקפדנות מיוחדת.

"ויתרנו על האדונקה והערמנו שמיכות על הגמל למישכך רך בשבילי דן..."

רטט בהלה בלבי: קצה זעלי הימנית התבקע! זוהי ההתחלה של הסוף. אני כבר רואה את עצמי זוחל על ארבע, רגלי היחפות עטופות סחבות וזכות דם, בלב 'שימון' אינסופי, הרחק מכל יישוב. אך מיד אני צוחק מעצמי. אם הנעל תבקע עוד יותר אגש לזן נאכט. הוא הסנדל של